

Metoderapport

1. Randi Undseth, Jo Espen Brenden, Bjørn Frode Løvlund, Arve Øverby (kommentar), Rune Hagen, Nils Henning Vespestad
2. Scan4news-saken
3. Publisert i Østlendingens papiravis i april og mai 2012 . En del av sakene ble også publisert i nettavisen.

Datoene i papiravisen:

23. april: Scan4news ut i Europa.

25. april: Sa nei til Hamar-støtte.

26. april: Tar Scan4news-saken til kontrollutvalget.

2. mai: Forskutterte 6 mill, Ga 6 mill-garanti før søknad var sendt, - Nå skal alt på bordet, - Jeg visste ingenting om garantien, En pott på 27 millioner kroner, Ønsker midler til Engerdal, - Vi er nye og uerfarne, Takket for handlekraften.

3. mai: Brukte nettverket for å få støtte. Oppryddingen fortsetter i dag.

4. mai: Førstemann ut, Arnseth måtte trekke seg, Seem spurte om rådets habilitet, Ekstraordinært fylkesting tirsdag, Krever full granskning, Vil lytte før eventuell mistillit.

5. mai: Personalsak mot fylkessjef, Krise i fylkesrådet etter Ap-skandale (kommentar), Åpnet personalsak mot fylkessjefen, Ikke flere bomber, - Habil med felles partibok.

7. mai: Jeg trodde ikke det var sant, Ble ikke informert, Sp er redd for å gå med i dragsuget, - Ap må rydde opp. – Svært nær mistillit.

8. mai: Presset ble for stort. Her går Føsker hematt. – Tilliten må gjenreises raskt! – Avgjørelsen var dere egen. – Sp redder Ap-makt.

9. mai: - Fikk ikke vite alt, - Politikk skal tåle dagens lys. Ingrid Lauvdal blir rådgiver i fylkeskommunen, Tildelinger skal granskes, - Politisk ukultur og kameraderi. Nytt fylkesråd velges 21. mai, Sveen favoritt til å overta.

10. mai: Innkaller Arnseth, Lilleøkseth vil ikke bli ny fylkesrådsleder, - Må opp på nytt, Vil ha juridisk vurdering.

16. mai: Arnseth snakker ut om skandalen. Føsker kjenner seg ikke igjen, Gjestvang mener hun fortsatt kan ha personalet som sitt ansvarsområde, Klar til innsats

4. Østlendingen, Gaarderbakken 3, 2408 Elverum. Telefon: 62 40 00 00,
5. Randi Undseth, Tangnesveien 10, 2409 Elverum, Telefon: 97 68 67 27.

6. a: Østlendingens medarbeider i Hamar, Jo Espen Brenden, omtalte saken første gang i april. Den ble presentert som en gladsak om et Hamar-firma som gjør suksess på nettsøk, og som har fått godkjent et internasjonalt forskningsprosjekt i Eurostar til en verdi av 15,5 millioner kroner. To dager etter følges saken opp med at fylkesråd Aasa Gjestvang (Sp) hadde sagt nei til støtte til firmaet fordi hun var uenig i at distriktsmidler skal brukes i Hamar. Tredje dag følges saken opp med notis der Sps gruppeleder i fylkestinget varsler at hun vil ta saken til kontrollutvalget. Saken kom opp som en vanlig nyhetssak med politisk uenighet.

b: Samme dag som saken med Gjestvang ble publisert ble det sendt et tips til redaktør i Nils

Kristian Myhre om saken med kopi til meg (Randi Undseth). Jeg hadde på det tidspunktet Leiret-vakt (som innebærer å lage småstoffspalten på siste side). Tipset gikk ut på at dette var et prosjekt som ikke kunne være kvalifisert til å få penger fra de statlige distriktsmidlene som er ment for utvikling i utkantkommunene, og at det dreide seg om veldig mange penger. I tipset ble det også pekt på den pussigheten at Forskningsrådet på sin hjemmeside hadde omtalt støtte fra Hedmark fylkeskommune før den var formelt vedtatt i fylkesrådet. Tipseren ble av både redaktøren og meg vurdert som seriøs og troverdig, og vi ble enig om at jeg skulle undersøke saken parallelt med å lage småstoffspalten.

c) Det genuint nye i saken er at jeg avslørte at Hedmark fylkeskommune ved fylkessjef for næring og nyskaping, Ingrid Lauvdal, allerede 9. februar garanterte for seks millioner kroner i støtte over tre år til Scan4news INFUSE-prosjekt, til tross for at det formelle vedtaket i fylkesrådet ikke ble gjort før 16. april. Garantien ble gitt med støtte fra fylkesråd Eva Arnseth (Ap), og mest sannsynlig med støtte fra fylkesrådsleder Njål Føsker (Ap), sjøl om han i ettertid sier at han ikke husker at han ga sin støtte til denne garantien. Avsløringen i Østlendingen 2. mai førte til at Ingrid Lauvdal ble omplassert i fylkeskommunen, og til at både Eva Arnseth og Njål Føsker gikk av som fylkesråd og fylkesrådsleder. De to andre fylkesrådene, Aasa Gjestvang (Sp) og Per-Gunnar Sveen (Ap) var ikke informert om garantien.

d) Torsdag 26. april hadde jeg en lang telefonsamtale med tipseren, i tillegg til at jeg laget småstoffspalten for fredag, lørdag og mandag utover kvelden, for å rydde plass til Scan4newssaken fredag. Jeg nevner det fordi det ofte er hverdagen i en avis av Østlendingens størrelse. Det står ingen klar til å overta de daglige arbeidsoppgavene. I den grad jeg gjorde noe lurt, var det å begynne med det som da fortonet seg som det rareste: Gladmeldingen på Forskningsrådets hjemmeside 5. mars. Jeg fikk tak i frilansjournalisten som hadde skrevet saken. Hans kilde var daglig leder i Scan4news Frode Iversen som begeistret fortalte om den rause støtten fra Hedmark fylkeskommune, fortsatt seks uker før vedtaket ble gjort.

Fredag la jeg inn de siste notisene på Leiret, før jeg begynte å ringe de andre involverte. Det var siste fredag i april, og feiring av fylkesdirektør Hanne Varhaug Søbørgs 60-årsdag i fylkeskommunen. 1. mai var tirsdagen etter, og mange avspaserte mandag. Fylkesrådsleder Njål Føsker hadde ikke tid til å prate så mye da jeg ringte, for han skulle holde tale for Søbørg. Men han tok sterk avstand fra at saken var omtalt på Forskningsrådet nettsider før vedtak var gjort. – Et klart overtramp, sa Føsker bryskt før han løp i bursdag.

Mens fylkeskommunens folk åt og drakk, søkte jeg i fylkeskommunens postjournal for å finne dokumentene i saken, og fant svært lite. Men jeg fikk tak i Frode Iversen! Han fortalte at fylkeskommunen raust hadde garantert for de seks millioner kroner han måtte ha til prosjektet sitt, på grunn av en frist satt av nederlandske myndigheter til 10. februar. Mailen var sendt av fylkessjef for næring og nyskaping Ingrid Lauvdal.

Jeg hadde ikke før avsluttet samtalen med Iversen før Føsker ringte opp igjen. God og mett og smørblid: Ble vi egentlig ferdig, Randi?

- Tja, nei, ikke egentlig. Iversen forteller om en mail fra fylkeskommunen med en garanti på seks millioner kroner, sendt 10. februar. Det ble stille. Den kjente ikke Føsker til.

_ Den er sendt av en Ingrid Lauvdal...

- Hun står ved siden av meg her, sier Føsker raskt, og så får jeg snakke med Lauvdal på

Føsers telefon . Hun er hektisk og tydelig nervøs, men bekrefter at hun hadde sendt mailen fordi det hastet sånn, på oppdrag fra Eva Arnseth.

Der og da gikk bildet opp for meg. Det var fredag ettermiddag, vi ble enig om å vente med å skrive til mandag for å prøve å få tak i garantimailen. Jeg ringte kilder og diskuterte saken med fortrolige gjennom hele helga. Mandag ba jeg fylkeskommunen om innsyn i mailen, men fikk den ikke fordi de ikke hadde den.

Mandag lagde jeg Leiret, leste saksdokumenter, snakket med kilder, og fikk saken dokumentert. Kildene var alle åpne, bortsett fra tipseren, og de ble nok tatt såpass på senga at de ikke rakk å lage en dekkhistorie eller pynt på sannheten. Den første forklaringen de ga stemmer i store trekk med det som kom fram senere.

En god kilde ble frigitt etter Østlendingens avsløring: Det viste seg at epostveksling og sms-veksling om saken konsekvent ikke var arkivert og journalført i fylkeskommunens arkiv. De skriftlige kildene ble samlet og journalført 2. mai.

Mandag kveld og tirsdag første mai skrev jeg saken. Og siden ballet alt bare på seg. Det jeg skjønnte i ettertid var at mye begynte å skje allerede fredag fordi jeg begynte å ringe. Da saken ble publisert i våre spalter onsdag 2. mai, var nok oppryddingen internt i fylkeskommunen startet.

Etter det, ble det liksom bare å følge opp alle avgangene og alt som skjedde videre. Det var noen hektiske dager fra Arnseth trakk seg som den første, til det ble åpnet personalsak mot Lauvdal, og til Føsker også motvillig gikk av mandag 8. mai. Snøballen begynte å rulle, og den rullet fort. Heldigvis fikk jeg god hjelp av flere kolleger i fortsettelsen, Bjørn Frode Løvlund må nevnes spesielt.

Saken har rullet og godt også videre ut over året, har vært utsatt for granskning og juridiske betenknninger. Disse sakene har jeg ikke tatt med i oversikten. Jeg har konsentrert meg om oppptakten, og om de hektiske maidagene da avsløringene skjedde, fylkesråder gikk av og fylkessjefen ble omplassert.

7. Arbeidet med denne saken har bekreftet det samfunnsoppdraget mediene har som vaktbikkje og overvåker, og at vanlig, tradisjonelt journalistisk arbeid, nysgjerrighet og samtaler med mange aktører i et sakskompleks kan avsløre en virkelighet ingen har sett for seg på forhånd. Og at det går an, også for oss i små distriktsaviser, å være vaktbikkje, sjøl om vi må lage faste spalter parallelt.

8. Elverum 14. januar 2013

Randi Undseth